

یادداشت

دسترسی همگان به واکسن کرونا

امیر بی‌پروا، پژوهشگر حقوق بین‌الملل

از زمان شیوع کرونا در زمستان ۲۰۱۹، پنهان‌کاری حاکمان کمونیست چین و مهم‌تر از آن، گسترش سریع ویروس، منجر به میزان بالای ابتلا و مرگ‌ومیر شد و بشر بعد از حدود صد سال با یک پاندمی مواجه شد؛ پاندمی‌ای که به بشریت نشان داد پنهان‌کاری، نادیده‌گرفتن واقعیت‌های علمی، یک‌جانبه‌گرایی، سانسور، محدود‌کردن ارتباطات، روش‌های غیرعلمی هیچ نتیجه‌ای جز افزایش سرعت شیوع بیماری، بالارفتن تعداد بیماران و رشد تصاعدی مرگ‌ومیر ناشی از بیماری به همراه نخواهد داشت. ساده‌انگاری و قصه‌سرایی ترامپ در آمریکا و بولسوناور در برزیل نمونه‌های ساده‌ای بودند که فقط به یک فاجعه انسانی دامن زد. امروز عقل و تجربه حدود یک سال بعد از مقابله با بیماری ثابت کرده است که تنها راه مقابله با این بیماری استفاده از روش‌های علمی مبتنی‌بر انسانیت به دور از هر نوع نفع اقتصادی است. منطق انسانی و علم راه‌های مؤثر مقابله با بیماری را در رعایت بهداشت، واکسیناسیون و تلاش بر ساخت داروی مؤثر می‌داند. در این ۱۲ ماه صدها شرکت و ده‌ها کشور در سرتاسر جهان پروژه‌هایی را برای کشف و تولید واکسن کرونا آغاز کرده‌اند که خبر تولید واکسن هر روز از رسانه‌ها به گوش افکار عمومی جهان می‌رسد. با تولید واکسن کرونا، نیاز جمعیت میلیاردی زمین به واکسیناسیون، افزایش تقاضای عمومی، جامعه جهانی، دولت‌ها و ملل مختلف لازم است از حق بهره‌مندی از این واکسن برخوردار بشوند. حق برخورداری از واکسن یک حق بنیادین بشری است که در پرتو حقوق مختلف انسانی مورد حمایت و تضمین قرار گرفته است. این حق انسانی برای همه انسان‌ها صرف نظر از ملیت، عقیده، نژاد، رنگ و… است که هر انسانی به صرف انسان بودن از آن بهره‌مند می‌شود. به منظور تحقق این حق انسانی، سازمان‌های بین‌المللی، دولت‌ها، شرکت‌های فعال و همه افراد انسانی دارای تعهد در اقدام به منظور بهره‌مندی از این حق هستند. تعهد بازیگران مرتبط به صورت فعل و ترک فعل است؛ به این معنا که اقدام برای تولید و توزیع گسترده واکسن میان همه انسان‌ها و رفع موانع و ممانعت‌نکردن برای تحقق این حق است. به منظور اجرای این تعهد همه شرکت‌ها و دولت‌ها مکلف به تولید واکسن، توزیع گسترده، انتقال فناوری به کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه‌یافته هستند و از طرف دیگر توقف هر نوع عمل یک‌جانبه‌ای که منجر به عدم دسترسی به کاهش دسترسی به واکسن می‌شود، مانند اعمال تحریم، محدودیت‌های مالی و محدودیت‌های حمل‌ونقل است. در صورت قصور بازیگران در دسترسی همگان به واکسن با توجه به مبانی تعهد احراز مسئولیت بین‌المللی برای همه اشخاص درگیر بدیهی است. مبنای دسترسی همگان به واکسن کرونا را باید در مواد ۲۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر، ماده ۶ میثاق حقوق مدنی و سیاسی و ماده ۱۲ میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی یافت. به موجب ماده ۲۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر که دارای الزام عرفی در حقوق بین‌الملل است، حق بر سلامت برای همه انسان‌ها شناخته شده است و دسترسی به واکسن صرفاً مصداق حق بر سلامت است. ماده ۶ میثاق حقوق مدنی و سیاسی به‌عنوان یک سند الزام‌آور از حق بر حیات را مورد شناسایی قرار داده است که جدا از الزام میثاق حق بر حیات به‌عنوان یک حق بنیادین بشری و مبنای سایر حقوق انسانی یک قاعده آمره بین‌المللی تلقی می‌شود. هر نوع قصور یا منفعت اقتصادی که منجر به عدم دسترسی افراد به واکسن شود، صرف نظر از نقض میثاق نقض یک قاعده آمره بین‌المللی است. ماده ۱۲ میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی دولت‌های طرف میثاق را متعهد به پیشگیری از شیوع بیماری‌ها و مقابله با آنها کرده است که به منظور این تعهد همه دولت‌ها در اقدام برای تولید و توزیع واکسن و دسترسی همگان به واکسن دارای تعهد هستند. به منظور اجرای این تعهد لازم است همه بازیگران در راستای تولید گسترده و دسترسی همگان به واکسن به صورت شفاف، با روش‌های علمی و بدون محدودیت اقدام کنند. هر نوع اقدام تجاری به منظور کسب سود که منجر به محدودیت دسترسی به واکسن شود، هر نوع اعمال تحریم که دسترسی به واکسن را محدود کند و منجر به بیمار شدن انسان‌ها و افزایش مرگ‌ومیر شود، اینها مصداق نقض قواعد آمره و عرفی حقوق بین‌الملل، نقض اسناد بین‌المللی لازم‌الاجرا مانند میثاق حقوق مدنی و سیاسی و میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. به منظور تسهیل حق دسترسی همگان به واکسن برای تضمین و اجرای حق بر حیات و حق بر سلامت لازم همه بازیگران بین‌المللی شامل سازمان‌های بین‌المللی، دولت‌ها و شرکت‌ها براساس روش‌های علمی مبتنی‌بر انسانیت در راستای تولید و توزیع واکسن اقدام و هر نوع مانع دسترسی به واکسن مانند تحریم‌های یک‌جانبه و موانع مالی را رفع کنند و به منظور دسترسی همه ملل جهان به واکسن اقدام کنند.

شرق: بازداشت اعضای شوراهای شهر و روستا و همچنین مدیران شهری در ماه‌های گذشته بارها تکرار شده و حالا در تازه‌ترین خبر، بازداشت شهردار ارومیه، چندین مدیر ارشد شهری و کارمندان شهرداری این شهر خیرساز شده است. همین هفته پیش هم شورای شهر مرکز استان مازندران یعنی شهر ساری هم منحل شد چراکه پیش از این تمام ۹ عضو این شورا به اتهامات مالی بازداشت شده بودند. بازداشت مدیران شهری و اتهامات یا جرائم مرتبط با فساد مالی البته به همین چند شهر خلاصه نمی‌شود و در یک سال گذشته تقریباً در تمامی استان‌های کشور کارمندانی از شهرداری یا اعضای شورای شهر و روستا بازداشت شده‌اند. این موج از اتهامات فساد و بازداشت در حدی گسترده و خیرساز شده که ماجرا حالا جنبه سیاسی هم به خود گرفته است. در یک سمت گروه‌هایی سیاسی این بازداشت‌ها را نتیجه نبود نظارت استصوابی در مرحله ثبت‌نام کاندیداهای می‌دانند و خواستار ورود شورای نگهبان به ماجرا هستند و در سمت دیگر هم افسراد و گروه‌هایی معتقدند که فساد در مدیریت شهری فراتر از فساد اداری معمول در کشور نیست. گروه دوم معتقدن تلاش‌هایی برای آسیب واردکردن به نهاد مردمی شوراهای شهر و روستا در جریان است و افرادی با نیت آسیب‌رساندن به پارلمان شهری درباره فسادهای شهری افرار می‌کنند. قارغ از این نگاه‌های تحلیلی، به نظر می‌آید فسادهای مالی در شهرداری‌ها و شوراهای شهر و روستا حالا به معضلی جدی تبدیل شده و نیازمند بررسی دقیق است.

ماجرای بازداشت‌ها این بار در ایستگاه ارومیه

در روز گذشته شایعاتی از بازداشت شهردار ارومیه به عنوان مالی منتشر شد اما این خبر تا ظهر دیروز رسماً تأیید نشده بود. دراین‌باره دیروز منابع رسمی و خبرگزاری‌ها نوشتند که «در ادامه دستگیری‌ها در شهرداری ارومیه محمد حضرت‌پور شهردار ارومیه توسط سربازان گنمام امام زمان (عج) بازداشت شده. آن‌طور که رسانه‌های محلی نوشتند «این بازداشت در ادامه روند مبارزه با فساد توسط نهادهای امنیتی صورت گرفته و عزم جدی نیروهای قضائی و امنیتی استان در برخورد با فساد در هر رده و مقامی را نشان می‌دهد». گفتنی است که در هفته‌های گذشته نیز چند نفر از کارکنان شهرداری ارومیه بازداشت شده بودند و حالا هم این موج به شهردار این شهر و انتقالش به تهران رسیده است. خبر بازداشت حضرت‌پور را دو عضو شورای شهر ارومیه هم تأیید کرده‌اند. حسین پناهی، عضو و سخنگوی شورای شهر ارومیه با تأیید خبر بازداشت شهردار ارومیه گفته است: «نیروهای وزارت اطلاعات پس از دستگیری شهردار ارومیه، او را برای توضیحات بیشتر به تهران منتقل کردند». محمد خلیل‌پور، دیگر عضو شورای شهر ارومیه، هم دراین‌باره گفته است: «با استعلاماتی که انجام دادم عنوان شد که محمد حضرت‌پور، برای پرسش و پاسخ توسط اداره اطلاعات فراخوانده شده است». هرچه هست شهردار ارومیه در حال حاضر در بازداشت به سر می‌برد و پیش از او هم در ماه‌های اخیر شهرداران مناطق دو و چهار ارومیه و چند نفر

پس از انحلال شورای شهر ساری در هفته گذشته حالا شهردار ارومیه هم بازداشت شد

ادامه بازداشت مدیران شهری

از معاونان و کارشناسان شهرداری ارومیه دستگیر شده بودند. حضرت‌پور که از سال ۹۱ شهردار ارومیه است، در سال ۱۳۷۰ وارد اداره ثبت و احوال ارومیه شد و تا سال ۱۳۸۵ در رده‌های معاونت و مسئول حراست مشغول به خدمت بود تا اینکه در انتخابات شورای شهر ارومیه با رای مردم وارد شورای شهر شد و در نهایت به‌عنوان شهردار ارومیه مشغول به فعالیت شد. او پیش از این و در مرداد ۱۳۹۸ هم با سخنانی که قوم‌گرایانه خوانده شد، واکنش‌های انتقادی فراوانی را برانگیخت. حضرت‌پور در آن روز و در پاسخ به اعتراض یکی از کردبازان عضو شورای شهر ارومیه که به سخنانی شهردار به زبان ترکی اعتراض داشت، به او گفت که اگر زبان ترکی را متوجه نمی‌شود، جلسه را ترک کند. این سخن حضرت‌پور که شائبه قوم‌گرایی داشت، با واکنش‌های تند مردمی روبه‌رو شد.

انحلال شورای شهر ساری پس از بازداشت تمام اعضا

درباره بازداشت‌ها در پارلمان‌های شهری و شهرداری‌ها همین هفته پیش هم حکم انحلال شورای شهر ساری صادر شد که پس از این انحلال حالا استانداری مازندران به‌عنوان قائم‌مقام شورا تعیین شده است. این حکم در حالی صادر شده که پیش از این تمامی ۹ عضو شورای شهر، شهردار و جمعی از مدیران و کارکنان شهرداری ساری در پی تخلف مالی بازداشت شده بودند. شورای پنجم شهر ساری ۹ عضو اصلی و شش عضو علی‌البدل داشت که از ابتدای تابستان امسال تاکنون هشت عضو از ۹ عضو اصلی بر سر پرونده فساد شهرداری دستگیر و بازداشت شده بودند. از شش عضو علی‌البدل هم چهار عضو از ورود به شورا منصرف شدند، دو عضو از ۱۴ عضو وارد شورا شدند که یکی از آنها هم کمی پس از ورود استعفا داد. در نهایت یک عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل تا ماه گذشته در شورای شهر بودند. براساس قانون شورای شهر و روستا، جلسات شورای شهر با دوسوم اعضا رسمیت پیدا می‌کند. این در حالی است که شورای شهر ساری از ابتدای پاییز امسال در شرایط انحلال قرار گرفته

جامعه

و حریم شهر باغستان موضوع بعدی گزارش سازمان بازرسی است که تصریح شده است که بالغ بر هزار و ۸۰۰ مورد یعنی بیش از دو میلیون مترمربع ساخت‌وسازهای مغایر با پروانه، مازاد بر پروانه، دیوارکشی غیرمجاز، تفکیک غیرمجاز و… انجام شده است. این بازداشت‌ها البته به استان تهران یا چندین استان خلاصه نمی‌شود و در حدود سه سال سیری‌شده از عمر شورای پنجم، بارها اخباری از بازداشت شهرداران یا اعضای شوراهای شهر و روستا در استان‌های مختلف ازجمله مازندران، هرمزگان، سیستان وبلوچستان، فارس، بوشهر و… منتشر شده است. بازداشت شهرداران، اعضای شورای شهر و مدیران میانی شهرداری‌ها در سال گذشته نیز ابعاد گسترده‌ای داشت و در دی ۹۸ سخنگوی قوه قضائیه گفت «۱۷۰ شهردار، عضو شورای شهر و کارمند شهرداری در شهرهای مختلف بازداشت شده‌اند که شامل ۲۰ شهردار، ۵۰ عضو شورای شهر و حدود صد کارمند شهرداری است». پیش از این و در مهر همین امسال هم یک عضو کمیسین شوروها در مجلس شورای اسلامی از بازداشت حدود هزار عضو شورای شهر و روستا خبر داد. «احمد علی‌زاییکی» دراین‌باره به فارس گفته بود: «حدود هزار نفر از اعضای شوراهای شهر و روستا در کشور تحت بازداشت یا قرار قضائی هستند». این سخنان در حالی است که مجلس شورای اسلامی در تلاش برای نهایی‌شدن تغییراتی در انتخابات شوراست که از نگاه منتقدان این تغییرات می‌تواند منجر به کاهش اختیارات مجلس در نظارت بر این انتخابات شود. علی‌زاییکی درباره این تغییرات هم گفته بود: «تغییراتی که در قانون انتخابات شوروها انجام گرفته بیشتر در این جهت بوده که نظارت بر برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی و نظارت پسینی با ترکیب قوی‌تر قضائی صورت گیرد. در مراحل ثبت‌نام و تأیید صلاحیت‌ها نارسایی‌هایی به اعضا شورای شهر و روستا تحت بازداشت یا قرار قضائی هستند و سعی ما این است که با سنکین‌تر کردن وزن دستگاه قضا در امر نظارت بر انتخابات شوروا این رقم را به حداقل برسانیم». او همچنین از ایجاد تعارض منافع در تأیید و رد صلاحیت کاندیداها گفته بود: «مسئولیت اصلی انتخابات شوروا برعهده مجلس شورای اسلامی است و در برخی مواقع نمایندگانی که عهده‌دار نظارت هستند با تعارض منافع در تأیید یا رد صلاحیت‌ها مواجه می‌شوند و حتی بعضاً در هیئت مرکزی نظارت در تهران هم اعمال نفوذهایی روی می‌دهد. ممکن است نماینده‌ای که در شهرستان به‌عنوان ناظر مسئولیت دارد سبک و سنکین کند که اگر فردی را رد صلاحیت کند به میزان ردخورتوجهی پایگاه رای خود را از دست خواهد داد یا اگر بتواند چهره‌ای را وارد جرگه انتخابات کند فلان‌قدر رای وارد سبد رای او خواهد شد». این سخنان البته منتقدانی هم در بین حقوق‌دان‌ها و اعضای کنونی شورای عالی استان‌ها دارد. منتقدان می‌گویند هدف از این تغییرات آسیب واردکردن به جنبه مردمی این انتخابات و شورواست.

معرفی ۳۴ مسئول شهری در استان تهران به مراجع رسیدگی به تخلفات
بازداشت اعضای شورا یا کارمندان شهرداری در ماه‌های گذشته بارها در استان تهران هم خیرساز شده که حتی چندین شورا هم منحل شده است. دراین‌باره دیروز خبر معرفی ۳۴ مسئول شهری در استان تهران به مراجع رسیدگی به تخلفات منتشر شده است. آن‌طور که سازمان بازرسی کل کشور اعلام کرده است «براساس گزارش بازرسی استان تهران از عملکرد شهرداری یکی از شهرهای این استان، ۳۴ نفر از مسئولان این شهرداری اعم از شهرداران وقت و فعلی و کارکنان شورای اسلامی شهر به مراجع مربوطه معرفی شدند». در این گزارش که در راستای بازرسی برنامه‌ای با موضوع بررسی عملکرد این شهرداری در سال‌های اخیر با تأکید بر «نحوه صدور مجوزها و پرونده‌های ساختمانی و جلوگیری از بروز تخلفات ساختمانی و نحوه مقابله با آن و نحوه انعقاد قراردادها و اجرای پروژه‌ها» تهیه شده است، تأکید شده که این شهرداری در برخی پرونده‌های شهرسازی برخلاف «ضوابط طرح تفصیلی» یا «مصوبات کمیسیون ماده ۵ و کارگروه استان» مبادرت به صدور مجوزهای ساختمانی نموده که در نتیجه اقداماتی از قبیل «عدم اخذ عوارض»، «اجرای پروژه‌های عمرانی بدون اخذ مصوبات لازم که منجر به توقف آن شده»، «تأیید صورت‌وضعیت مازاد بر کارکرد» و… بالغ بر ۲۲ میلیارد ریال از حقوق شهرداری تصنیع شده است. تخلفات ساختمانی در محدوده

خبر

مصوبه رسمی دولت برای امحای یک میراث ثبت جهانی ایران

● **مهز:** درحالی‌که «دانش سنتی لنج‌سازی و دریانوردی با لنج در خلیج فارس» به نام ایران در سازمان یونسکو به ثبت رسیده است، به‌تازگی هیئت دولت مصوبه امحای شناورهای سنتی چوبی را تصویب کرده است. آذر سال ۹۰ بود که دانش سنتی لنج‌سازی و دریانوردی با لنج در خلیج فارس به تصویب سازمان جهانی یونسکو رسید. اما پس از گذشت ۹ سال، چندی پیش در جلسه هیئت دولت، امحای شناورهای چوبی و فایبرگلاس تصویب شد. در این مصوبه آمده است: هیئت وزیران برنامه جایگزینی شناورهای سنتی تجاری (چوبی و فایبرگلاس) با ظرفیت کمتر از ۵۰۰ تن (لنج تجاری) را با هدف حذف ابزار قاچاق کالا از دریا، انتقال فعالیت‌های غیررسمی به رسمی و تجاری، رونق فعالیت‌های کشتی‌سازی داخلی و خدمات تعمیر و نگهداری آنها و نیز افزایش ایمنی دریایی، به تصویب رساند. برنامه یادشده ناظر بر محورهایی نظیر ایجاد نظام انگیزشی در الگوی جایگزینی شناورهای سنتی به شناورهای فلزی، الگوهای تأمین مالی مربوط به طرح یادشده، امحای شناورهای جایگزین‌شونده و تأمین بیمه بی‌کری برای دریانوردانی است که در نتیجه اجرای این طرح شغل خود را از دست می‌دهند. برنامه جایگزینی شناورهای سنتی تجاری که سال‌ها با مخالفت افراد مختلف روبه‌رو شده بود این‌بار در دولت دوازدهم به تصویب رسید. آنچه از مفاد این مصوبه برمی‌آید این است که شناورهای سنتی و چوبی که دانش و مهارت ساخت آنها در فهرست میراث ناملموس یونسکو به ثبت رسیده بود، باید تا پنج سال آینده امحا نشوند. همان شناورهایی که در مصوبه به‌عنوان شناورهای سنتی تجاری از آنها نیز به همراه شناورهای فایبرگلاس نام برده شده است.

ارزش ۳۱ هزار میلیاردی پروژه‌های برزمین‌مانده شهرداری

● **شرق:** کلیات لایحه الحاقیه دوم مصوبه بسته محرک در شرایط سخت اقتصادی در حالی روز گذشته در شورای شهر با نظر اکثریت آرا به تصویب رسید که اعضا نسبت به برخی از مواد آن اعتراض داشتند. مظاهریان، معاون شهردار، در همین زمینه در شورای شهر گفت: برآورد ما از ارزش اقتصادی کلی از این پروژه‌ها ۳۱ هزار میلیارد تومان است که بیش از ۱۲ سال متوقف مانده است. او در ادامه با اشاره به اینکه برخی از این پروژه‌ها مسئله‌دار است و به دلیل زمین، تعارض مالکان و مبانی قرارداد، عدول و حتی تغییر موضوع پروژه نیازمند تصمیم‌گیری مجدد است، اظهار کرد: تصمیم‌گیری در برابر این ۳۰ هزار میلیارد تومان پروژه نیازمند توجه ویژه است.

۹ درصد معتادان کشور زن هستند

● **ایبلا:** رئیس مرکز توسعه پیشگیری و درمان اعتیاد درباره آخرین آمار اعتیاد در بین زنان گفت: براساس آمار ستاد مبارزه با مواد مخدر نزدیک به ۹ درصد معتادان کشور را زنانی که دچار اختلال مصرف مواد مخدر هستند، تشکیل می‌دهند. او در پاسخ به این پرسش که آیا آمار مشخصی درخصوص کودکان درگیر اعتیاد در کشور وجود دارد؟ تصریح کرد: درباره کودکان آمار مشخصی وجود ندارد و البته به نظر نمی‌رسد تعداد چندان زیادی باشند. البته درباره دانش‌آموزان آمار سال‌های قبل آموزش‌وپروش و ستاد مبارزه درباره دانش‌آموزان درگیر اعتیاد دو درصد بود که براساس گزارش‌هایی که امسال ارائه شده است، این روند خوشبختانه رو به کاهش است. او درباره شايع‌ترین علت اعتیاد در زنان خاطرنشان کرد: در بررسی‌های انجام‌شده اصلی‌ترین علت مصرف در بانوان کشور وجود همسر معتاد و سپس والدین معتاد و در نهایت دوستان معتاد است. به‌تازگی هم بحث استفاده از مواد روان‌گردان در کاهش وزن یا سفیدی پوست و… در اعتیاد زنان از طریق آرایشگاه‌ها یا مکان‌های مشابه مطرح شده است.

بازگشایی مهدهای کودک با یک‌سوم ظرفیت

● **ایبلا:** مدیرکل بهزیستی استان تهران از فعالیت مهدهای کودک این استان با پذیرش یک‌سوم ظرفیت خبر داد. «امین شاه‌رخي» درباره فعالیت مهدهای کودک گفت: با توجه به اینکه استان تهران در موقعیت زرد قرار گرفته، مهدهای کودک استان نیز از روز شنبه فعالیت خود را با یک‌سوم ظرفیت آغاز کرده‌اند. او ادامه داد: مهدهای کودک جزء گروه سه مشاغل هستند و گروه سه نیز در وضعیت قرمز و نارنجی به طور کامل تعطیل هستند، اما در موقعیت زرد اجازه دارند با یک‌سوم ظرفیت کودکان را پذیرش کنند. در‌حال‌حاضر چون در وضعیت زرد هستیم، مهدهای کودک با یک‌سوم ظرفیت می‌توانند فعالیت کنند.